

KMETOVALEC.

Glasiló c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Urednje Gustav Pirc, tajnik družbe.

Izhaja 1. in 15. vsaki mesec. — Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno, a neudje plačajo s poštnino vred 2 gld. na leto. Naročila naj se pošiljajo c. kr. kmetijski družbi, ali pa dotičnim podružnicam.

Štev. 20.

V Ljubljani, 15. decembra 1884.

Leto I.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko sklène podpisano uredništvo prvi letnik „Kmetovalca“. To priliko porabi uredništvo ob enem v to, da se najtopleje zahvali svojim sotrúdnikom za podporo katero so mu v toliki meri naklonili.

„Kmetovalec“ bode kakor dosedaj izhajal po dvakrat na mesec, t. j. 1. in 15. vsacega meseca. Podpisano uredništvo bode tudi v prihodnje vse svoje sile napelo, da bode vsebina mikavna in raznovrstna, kar še toliko lože obljudi, ker so mu sodelovanje zagotovili najodličnejši slovenski strokovnjaki. Uredništvo je zato skrbelo, da bode tudi v prihodnje mogoče prinašati članke s podobami.

„Kmetovalec“ je glasiló c. kr. kmetijske družbe kranjske, zato dobojo udje družbin list brezplačno, neudje pa plačajo po 2 gld. naročnine.

Ni kmalu v kakem drugem stanu tako neobhodno potrebno skupno delovanje kot pri kmetijskem.

Šredišče, v katerem se kranjski kmetovalci zbirajo, je c. kr. kmetijska družba in nje glasiló „Kmetovalec“ smatra kot svojo prvo dolžnost med našimi kmetovalci vzbujati zanimanje za prizadevanja kmetijske družbe in ji pridobiti od dné do dné več udov in prijateljev.

Da se bode vedelo, koliko iztisov napraviti, prosi podpisano uredništvo dosedajne gospode naročnike prej ko mogoče naročbo ponoviti.

S posebno prošnjo se pa obrača na častita predstojništva podružnic, da objavijo nemudoma po polah, ki so jim bila te dni po glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe doposlane, imena onih gospodov, koji ostanejo še prihodnje leto udje in želijo dobivati „Kmetovalca“.

V Ljubljani, 15. decembra 1884.

Uredništvo „Kmetovalca“.

O naši živinoreji.

Spisuje Gustav Pirc.

(Dalje.)

Kakovost živine merodajna je za večjo ali manjšo vrednost živine. Živina je velik del narodnega premoženja; kolikor bolj nje cena raste, toliko večje postaja to premoženje. Na Kranjskem dá se ta važni del narodnega premoženja še dokaj izdatno povečati. Pomnožiti pa zamoremo glavnico ležečo v živini, ne le z rejo boljše živine, ampak tudi s pomnoženjem števila živine. Omenil sem, da je treba način kranjskega gospodarjenja tako spremeniti, da postane živinoreja glavna stroka našega kmetijstva; v tem slučaju trebalo bode pa našo živino izdatno pomnožiti, kar gré prav lahko, posebno pa, če se večja pozornost obrne na pridelovanje krme na polji.

Po splošni štetvi domače živali leta 1880. je na Kranjskem 21.975 kónj, 156 mul, mezgov in oslov, 225.144 goved, 67.431 ovac, 15.636 kóz in 73.130 prešičev. Število živine ravna se po potrebi; ono mora biti pri umnem gospodarstvu v gotovem razmerji z mero posestva. Se ve da se to razmerje menja z načinom gospodarjenja, to je, ali je glavni namen kmetijstvu pridelovanje žita, obrtnijskih rastlin ali pa živinoreja.

Tam, koder je pridelovanje rastlin za kupčijo glavna stroka, potreba je le toliko živine, da je mogoče, njive obdelati, gnoj pa, če je treba, se lahko nakupi. Pri kmetijstvu, komur je podlaga živinoreja, se pa živine toliko redi, kolikor jo je možno umno krmiti, ter se največa pozornost obrača na pridelovanje krme, ne le na travnikih, ampak tudi na njivah.

V poprek se računi, da na poldrugi hektar njiv in senožet pri navadnem gospodarjenji, koder živinoreja ni ravno najglavnejše, odpade 1 velika goved, to je, ta goved zadostuje za vprežno delo ter gnojenje tega poldruga hektara. To je gotovo, da zamoremo na tem poldragim hektarom tudi krmo za več živ ne pridelati, ter jo vsled tega tudi več rediti, a ostanimo o pri našem daljnem pretresavanji stanja naše domače živinoreje pri razmerji: na poldrugi hektar njiv in senožet naj odpade vsaj 1 velika goved. Poprej sem uže omenil, koliko živine se na Kranjskem redi, a za naše daljno računanje nam ta števila ne morejo ugajati, treba je, da jih spremenimo v eno število z enakim imenom, to je, da izračunamo kolikim velikim govedom z ozirom na potrebno krmo, gnoj itd. je enaka vsa naša živina na Kranjskem. Na Nemškem, koder so statistične številkje živinoreje izražene pod imenom „velika goved“, računijo $\frac{2}{3}$ konja, 10 telet, 2 mladi govedi, 10 ovac, 12 kóz ali pa 4 prešiče na eno „veliko goved“. Z ozirom na to razmerje izračunal sem iz posameznih podatkov naših avstrijskih izkazov, da naša kranjska domača žival je enaka 216.254 velikim govedom.

Ako vzamemo število hektara, kar je na Kranjskem njiv, travnikov ter popolno v nemar pustimo vrte, vinograde in gojzde, kateri tudi precej krme dajo, in računimo, da 2 hektara pašnikov ali planin sta enaka 1 hektaru travnikov, dobimo, koliko merijo vsa naša posestva, na kojih zamoremo živino rediti, in ta mera znaša 403.249 hektarov.

Vzamemo li, kakor je bilo uže prej rečeno, da na poldrugi hektar odpade 1 velika goved, imeli bi imeti vsled tega razmerja 268.833 velikih goved. Ker jih imamo pa faktično le 216.254, primanjkuje še 52.579 velikih goved. Ta primanjkljeje je pa v resnici še veliko večji, kajti pri gospodarjenji, pri komur je živinoreja glavna stroka, je razmerje med mero posestva in število živine še dosto tesneje in jaz sem iz računa izpustil vrte, vinograde in gojzde, kateri na Kranjskem tudi

veliko krme dajejo. Pa ostanimo pri tem, ter bodimo zadovoljni, ako se število naših velikih goved pomnoži za okroglo številko 50.000 glav, vsaj uže to znači pomnoženje narodnega premoženja, če vzamemo nizko vrednost ene glave z 80 gold. za štiri milijone goldinarjev. Te ogromne številke gotovo najbolj jasno govoré, kaj nam je storiti, in vsak, kateremu blagostanje našega naroda na srci leži, naj v tem smislu deluje.

Da bode mogoče pomnoženje domače živali tudi izšiti, potrebno je, da se sedanje gospodarjenje na njivah predrugačimo, pridelovanje žita na najpotrebnejše omejimo ter pridelovanje krme na polji pričnemo. Posebno povdarjati hočem na tem mestu setev detelje, živinske pese, mešanice za zeleno krmo itd. Tudi s pridelovanjem sena na njivi, posebno z narejenim iz žita, koje se pred cvetjem pokosi, pridelala se veliko krme. Se ve da, trebalo bode se povsodi ozirati tudi na „mlekarstvo“, kajti le ono spojeno z umno živinorejo zamore zadnji v vsem popolni vspeh jamčiti. Kar se tiče mlekarstva, je pa še veliko za narediti in popraviti; o tem drugikrat.

Oglejmo si, kaj se je storilo do sedaj za povzdigo naše živinoreje. Kakor sploh pri nas, stori se za povzdigo kmetijstva od privatne strani le malo in k večem tu in tam kaki bogateji posestnik iz veselja do kmetovanja ali pa kak grajščak, uvidevši potrebo prevstroje svojega posestva, grene na boljši pot. Dosedaj največ zaslug za povzdigo naše živinoreje pridobila si je c. k. kmetijska družba in posredno c. k. vlada. Sredstvo, s kojim je do sedaj c. k. kmetijska družba pripomogla k povzdigi živinoreje, je državna podpora ali subvencija, koje je vsako leto c. kr. kmetijsko ministerstvo ji v ta namen podelilo. Ta državna podpora vporabljevala se je in se še za nakup živine boljšega in čistega plemena, koja se pod znanimi pogoji kmetovalcem prepušča. Plemena, katera sta se dosedaj v to svrhu kupovalo, sta belanski (pincgavski) in pa muricodolski.

Več vprašanj bi se dalo staviti o ravnanji kmetijske družbe z državno subvencijo. O dostih prilikah imel sem priložnost, ustmeno ta vprašanja razmotravati, naj mi bode dovoljeno, na tem mestu nekoliko obširneje o tem govoriti. Vsa ta vprašanja dajo se združiti v tri, na katera po svojem prepričanji odgovarjam.

Ta vprašanja so:

- Ali je prav, da kmetijska družba le s pincgavskim in muricodolskim plemenom domačo goved požlahtnuje?
- Ali je uže kaj uspeha videti?
- Je zdajšen način porabe subvencije za živinorejo umesten in koristen ali ne?

Ad a)

Kar se tiče prvega vprašanja, zakaj kmetijska družba le belansko in muricodolsko goved za zboljšanje domače govede kupuje, povem naj najprej, od kod to izvira in kaj je temu vzrok. Izkušnje živinorejcev pokazale so, da križanje plemenov med seboj toliko več vspeha ima, kolikor sta si križana plemena bolj podobna ali sorodna, bodi si po njih naravi, ali pa po razmerah, v katerih živita, bolje rečeno, po razmerah, v katerih je pleme se vtrdilo. Preiskavanje naše domače govedi pokazalo je, da imamo na Kranjskem dva glavna tipusa živine: 1) belkasto, belo-rumenkasto ali tudi sivkasto pleme, in 2) rudečo, rudečo-cikasto pleme. Izmed bližnjih plemen, kateri slovijo po svetu kot dobri, in od katerih je bilo upati, da vsled razmer, v katerih živijo, znali bi najbolj ugajati našemu domačemu plemenu, so muricodolsko pleme za prvo vrsto naše domače govede, belansko pa za drugo vrsto. Skušnja uči, o čemur drugod govorim, da je bila volitev teh dveh plemen prava. Pri tej volitvi uplivalo

se ve da je tudi denarno stanje, kajti ne vem, ali bi bilo mogoče kako drugo pleme, primeroma tako cenó kupovati kot ta dva. Res je, da je na svetu še dosto drugih izvrstnih govejih plemen, a koliko bi stalo jih v deželo pridobiti in smelo lahko trdimo, da bi nobeno drugo pleme primeroma tako hitro naše domače pleme predrugačilo, kakor sta to imenovana plemena uže storila. Ako slučajno ena ali druga goved, nakupljena iz državne subvencije, ni ugajala, zato se še ne sme vsa pingavska ali muricodolska goved zametavati, in kolikor sem jaz imel priliko, s živinorejci občevati, ogromna večina je s postopanjem kmetijske družbe zadovoljna.

Eno pleme pa nekaterim posebno po glavi rojí, to je holandsko. Oni slišijo in berejo, koliko mleka dá ta goved in ne gré jim v glavo, kako zamore kmetijska družba vzlic izvrstnosti tega plemena popolnem na-nj pozabiti. Kdor to pleme pozna in vé njega zahteve, kar se tiče hrane, gleštanja itd., ne more misliti, da bi ta goved le količkaj vspevala pri našem kmetu. Kmečk o živinorejo izboljšati je namen kmetijske družbe in za to ni nikakor primerna holandska goved. Jaz bi rad poznal na Kranjskem okraj, kodar bi holandska goved le količkaj nji primerne razmere našla. Holandsko goved na ljubljanskem mahu rediti, veljalo bi toliko, kot angleška „vollblut“ konja dati v roke ljubljanskega fija-kerja, da bi ga trénuiral za dirko.

Da bi holandska goved pri dobrem ravnanji vspevala pri enem ali drugem bogatem posestniku, ne tajim, res je pa tudi, da vešeposestvo na Českem, Moravskem, Šleziji itd. to goved čem dalje bolj popušča.

Ad b)

Drugo vprašanje zastran porabe državne subvencije v prospéh povzdige živinoreje je: Ali je uže kaj vspeha videti?

Na to vprašanje dá se z vso odločnostjo odgovoriti: da. Pri dosti prilikah ogledal sem si našo kranjsko goved in videl sem nasproti mojemu pričakovanju, da je vpliv uvaževane govedi zelo velik. Uže pokrajinska razstava govedi v Kranji l. 1881. pokazala je, da ima Gorenjska uže lepo število izgledne živine na razpolaganje ter da je belanska kri povsod predria. Na gorenjske živinske sejme pripeljana goved je po ogromni večini obstoječa iz goved bolj ali manj čiste gorenjskega plemena, in ravno ti semnji so na dobrem glasu pri koroških, tirolskih in pri bavarskih kupcih. Živina na Gorenjskem se je dokaj izboljšala, in više cene, koje živinorejci sedaj na Gorenjskem dosežejo, ne izvirajo ravno le iz splošne više cene govede, ampak tudi iz rejenja boljših živali. Splošno zboljšanje goveje živine gré le počasi naprej in dosta truda, potrpljenja in časa stane, predno se pride čez prva napatja v reden tir, po katerem gré izboljševanje hitreje in videzno naprej. Ta potja, mislim, so na Gorenjskem premagana in nismo več daleč proč od časa, ko bomo smeli imenovati gorenjsko živino povoljno.

(Dalje prihodnjic.)

Peronospora viticola — hud sovražnik vinske trte.

Spisal R. Dolénc, vodja deželne kranjske vinarske in sadjarske šole na Slapu.

Kakor v vipavski dolini, tako je tudi na sosednjem Primorskem, po uremski dolini in drugod letos vinskim trtam listje kaj zgodaj zrujavelo ter tudi

odpadlo. Pričetkom meseca avgusta pričelo je uže trtno listje rujaveti, koncem avgusta, pričetkom septembra, torej ravno takrat, ko je grozdje zoriti pričelo, je v dostih vinogradih uže skoro popolnem odpadlo, tako da je grozdje, kjer ga je kaj bilo, čisto golo na trti ostalo.

Priprosti človek v vipavski dolini in gotovo ne manj drugod, kjer se je ta nezgoda letos ali pa uže v prošlih letih prikazala, smatra za vzrok tej prikzni, neko „strupeno rôso“. Sploh je naš priprosti kmetovalec, ke dar o škodah prouzročenih na rastlinah po nevidljivih mikroskopičnih bitstvih, to je, po glavicalah govori, z sodbo o vzroku bolezní kmalu pri kraji, neka „strupena rôsa“ je tega kriva, pravi, in sodbe je konec.

No, kakor nas „mikrologija“, to je, véda o mikroskopičnih živih bitstvih, naj si bodo uže rastlinskega ali pa živalskega izvora učí, so prevagljivi večini dandanašnjih rastlinskih bolezní, kakor trtni plesnobi, žitni snetljivosti, črnenji krompirja, rožičevosti čespej itd. itd. kaj majhna živa bitja, glivice (pilze) vzrok, rôsa, sploh vlažnost pa le povod njihovemu pričetku.

Tako je tudi z boleznijo, katera se nam je letos na vinski trti v tako obilni meri s tem razodela, da je trtam dosti prezgodaj listje odpadlo. Vzrok tej škodljivi prikazni ni nikaka strupena rôsa, ampak mikrologom in v stroki izobrazenim kmetovalcem kaj dobro poznata glivica, kateri se latinski „peronospora viticola“ pravi.

Ta glivica je, pod mikroskopom ali drobnogledom opazovana, od konca do kraja močno, da popolnem podobna oni glivici, katera krompirjevo bolezen prouzročuje, in katera se latinski „peronospora infestans“ zove. Ako so vremenske razmere poletnega časa tej glivici ugodne, ako namreč po hudi vročini, kar mahoma bolj hladno, posebno pa vlažno vreme nastane — in tako je ravno letos bilo — potem se ta glivica na spodnjih stranéh trtnega listja ugnjezdí ter naprej razvija. Napadeni listi zadobé na spodnji strani neke bele, klobučevini podobne maroge, te maroge se sčasom čez vse napadeni list razširijo, da razširijo se tudi čez vse liste. Listi pričnejo vsled tega najprej ob robcih rujaveti, to je, se sušiti, ter proti gorenji strani zavihavati. Konečno postane vse listje skora čez in čez rujavo, zvihamo, suho in — odpade. Tako se listje zaradi tega spreminja, ker se glivica, katera to bolezen prouzročuje, v njegove dihalne luknjice zaraste, te popolnem zamaši, ter tako daljno dihanje trte — kajti saj je pač sploh znana reč, da rastline po listju dihamo — onemogoči. Kakor hitro pa listje odpade, ali kakor hitro trta dihati neha, neha tudi vse daljno razvijanje še ne dorastlih, ali prav za prav ne dozorelih delov trte, kakor zorenje grozdja, zorenje še ne v les spremenjenih pognankov. Grozdje ostane vsled tega kisló, pognanki rumeno-zeleni. Škoda, prouzročena po tej glivici, je torej dvojna, prvič kisló vino, drugič pomanjkanje mladik pri sledečem obrezovanju trt. No, letos nam je v prevagljivi meri le prvo škodo trpeti, ali pomislimo, kaj ta glivica v bodočnosti lahko stori. Kakor skušnja — posebno v Italiji — učí, se pričetek te glivice nikakor strogo na letni čas ne veže, ona nastane lahko tudi prav zgodaj v poletnem času, ko trte še skoro čisto nič pognankov v mladike, to je v dozoreni mladi les spremenile niso, ko so k večem najspodnejši njih členi — saj obstoji pognanek kakor tudi iz pognanka nastala mladika vinske trte in posameznih členov — dozoreli. In ako to nastane, potem gorje pridelovalcem vina, kajti naravni nasledek

te prikazni je potem ta-le: V sledeči jeseni, osobito ako je ona zadosti vlažna in gorka, zarenejo očesa dozorelih členov, trte ozelené v drugič, one tudi v drugič cvetejo; pa — vse to postane žrtva prvega mraza. Trtorejec pride potem trte obrezavat, ali žal! na nji ne najde niti enega zrelega očesa. In tako je vinska letina za dve leti popolnoma vničena, kajti v prvem letu po tako hudem nastopu glivice nima trta še nič zrelega rodovitega lesa, no, v sledečem je pa sicer dozoreli les na trti, pa on je nerodovit, ker ne raste na dvo-, ampak večletnem lesu. Pomočka proti tej škodljivki nimamo še nič.

O gozdnih mejnikih ali presekeh.

Če kupiš travnik ali njivo, skrbeti ti je v prvi vrsti, da se prepričaš, ali so mejniki na pravem mestu in v dobrem stanu. Če ti je kaj dvomljivega, pokličeš mejaša, da vredita to stvar, kajti drugače se lahko zgodi, da mejaš mejnike prestavi v tvojo škodo, in ti imaš, preden potem prideš z mejniki na čisto, denarno zgubo in zraven ti še kos travnika ali njive odleti.

Ko so bili pred 15—20 leti gozdi od grajščin na opravičene oddeljeni, napravile so se preseke in tam, kjer so grajščinski gozdi na one opravičenih mejili, so postavile grajščine kamnite mejnike. Grajščine tudi skrbijo, da se preseke ne zarastejo, zato jih na vsake tri leta trebijo.

Ravno tako bi moralo biti pri gozdu opravičenih, in sicer tam, kjer gozdi ene vasi na drugo vas mejijo. Na te glavne preseke bi se morali postaviti kamniti mejniki in jih vsakih 5—6 let iztrebiti.

Pa temu ni tako. Ko so opravičeni dobili gozde v last, planili so v nje, vse okoristili z lesom, vse drugo jih je malo ali nič brigalo.

Znani so gozdi, katerih so lastniki občani iz večih vasi, torej niso še na posamezne razdeljeni. Preseke v teh gozdih so tako zaraščene z drevjem, da le še oni, kateri so bili pri oddelitvi gozda za figurante, vedó nekoliko, kje se preseke nahajajo.

Po postavi so zavezane navedene vasi, imeti gozdne varuhe, katere morajo sami plačevati. Ker gozdnim varuhom niso znane preseke, se je uže večkrat primerilo, da so zasačili tatove, jih ovadili županstvom, kasneje pa niso mogli dokazati, v katerem gozdu so dotični les posekali, tatovi bili so oproščeni in se v pest smejali.

Poznamo tudi gozde, kateri so na 200 opravičenih posestnikov razdeljeni, to se pravi, vsakemu je bil en gozdni delež odkazan. Ob času delitve napravile so se med posameznimi gozdnimi deleži male preseke in tiste s količki zaznamovale. Posestniki so tudi tukaj večino drevja posekali, preseke so se v malo letih zarastle, kolci segnili, in če danes vprašaš posamesne opravičene, kje so njihovi gozdni deli, ti bodo odgovorili, da ne vedó natančno in pristavili: „e, kaj zato, če ne vemo, vsaj gozd zdaj ni nič vreden, ko bode spet drevje zrastle, naj ga pa nasledniki vnovič premeriti dajo.“

Tudi enaki gozdi so postavno primorani, imeti gozdne varuhe, katere plačujejo dotični posestniki. Prigodilo se je, da je gozdni čuvaj naletel na posestnika, ki je sekal hojo. Gozdni čuvaj bil je figurant pri delitvi gozda, je torej za mejnike ali preseke najbolje vedel, vplnil hojo in onega naznanil sodniji, ker je hotel hojo mejašu vkrasti.

Ta je ugovarjal, da je hojo v svojem delu posekal in zahteval komisijo. Komisija res pregleda in pokazalo

se je, da je zatoženi vendar le v svojem gozdnem deležu sekal!

Prigodi se tudi, da en posestnik, kateri je primoran, svoj gozdni delež z drevjem nasaditi, to delo izvrši, pa mesto, da bi v svoj delež sadil, nasadi sosedu. H pregledu prideta oba in dokazano je, da je temu res tako.

Nekateri posestniki prodajajo svoje deleže. Novi posestnik gre v gozd, otrebi preseke med mojim in tvojim in postavi mejnike, kakor mu je drago.

Na ta način nastaja hudo sovraštvo med sosedi in traja tako dolgo, da s težkim telesnim poškodovanjemjenja.

Temu se dá v okom priti. Izsekajo naj se preseke in postavijo kamniti mejniki.

Kjer se preseke med skupnimi gozdnimi deli najajajo, naj se na kamnite mejnike vsekajo začetne črke dotičnih vasi. Kjer je pa gozd razdeljen na posamezne posestnike, naj vsak svojo preseko iztrebi, postavi kamnite mejnike, na katerih je poprej vsekaj začetno črko svojega imena in hišno številko.

V brez sneženih zimah, zgodaj spomladi in pozno v jeseni bi se dalo to delo najlože dovršiti. Ne držite rok za hlačnim robom in poprimite se tega dela, katero je tolike važnosti in koristi edino le za vas.

Sramotno je, ako bodo morale tudi v tej reči politične oblasti vmes poseči in vas z grdo k temu poslusiliti. Pa je uže tako, če nima naš kmetovalec koj plačanega dela, najraji vse v nemar pusti, potem pa kriči, da se mu krivica godi, ako so oblastnije primorane, ga občutljivo za žilico potipati!

P.

Tržne cene.

V Kranji, 9. decembra 1884.

Na današnji trg je došlo 102 glav goveje živine in 229 prešičev.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	50	Ajda, hektol.	5	52
Rež,	5	85	Slama, 100 kil.	1	70
Oves	2	92	Seno, " "	2	30
Turšica	5	85	Špeh, fr. kila	—	90
Ječmen	5	20	Živi prešiči, kila	—	18

V Ljubljani, 15. decembra 1884.

Povprečna cena.

	Trg		Magaz.			Trg		Magaz.	
	gl.	kr.	gl.	kr.		gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	50	7	40	Sur. maslo, kila	—	84	—	—
Rež	5	04	5	73	Jajca, jedno	—	3	—	—
Ječmen	4	71	5	13	Mleko, liter	—	8	—	—
Oves	3	09	3	03	Gov. meso, kila	—	64	—	—
Soršica	—	—	6	30	Telečje meso, "	—	68	—	—
Ajda	4	71	5	40	Prešič. meso, "	—	54	—	—
Proso	5	85	5	62	Koštrun	—	34	—	—
Koruza	5	40	5	41	Kuretina, jedna	—	42	—	—
Krompir, 100 kil	2	68	—	—	Golobje, jeden	—	17	—	—
Leča, hektoliter	8	—	—	—	Seno, 100 kil	1	60	—	—
Grah	8	—	—	—	Slama, " "	1	51	—	—
Fižol	8	50	—	—	Drva, trde, sež.	7	60	—	—
Gov. mast, kila	—	94	—	—	" mehke, "	5	20	—	—
Svinska mast	—	82	—	—	Vino, rud., 100 l.	—	24	—	—
Špeh, fr.	—	56	—	—	" belo, "	—	20	—	—
" prek.	—	72	—	—					